

Tord Lien
Olje- og energidepartementet
postmottak@oed.dep.no

Tine Sundtoft
Klima- og miljødepartementet
postmottak@kld.dep.no

Oslo, 17.09.2015

Regjeringen må ta vare på norsk vassdragsnatur

Landstyret til Norges Naturvernforbund ber regjeringen om å igangsette ny verneplan for vassdrag og sikre at vassdragene som i sin tid ble gitt varig vern av Stortinget, forblir varig vernet.

Naturvernforbundet ser med stor uro på signalene fra Olje- og energiminister Tord Lien, som har uttalt at departementet vurderer å oppheve tidligere vedtak om vern av våre elver. Stortinget har gitt et representativt utvalg av norske vassdrag varig vern, gjennom vedtak som har kommet etter grundige utredninger og omfattende politisk behandling. Naturvernforbundet tar det for gitt at Stortinget står på sine vedtak, selv om olje- og energiministeren skulle foreslå en endring av vernet.

Naturgitte forhold har lagt grunnlaget for en særpreget vassdragsnatur som Norge er alene om i verden. Omfattende utbygginger gjennom lang tid har redusert disse verdiene dramatisk. Vi har fortsatt et begrenset antall store fossefall i behold, fjordlandskap preget av tallrike vassdrag i fjellsidene og noen få vannrike elveløp som pulserer uendret gjennom kulturlandskap og urbane områder. Vassdragsnatur uten inngrep krymper likevel i raskt tempo. Bare siden år 2000 er det gitt over ett tusen nye konsesjoner til små, mellomstore og større kraftverk, de aller fleste i fjordnære områder. Villaks, elvemusling og fossefall er bare noen av de truede artene som desimeres når sentrale økosystemer i vann forringes eller ødelegges. Truede naturtyper som elvedelta og fossesprøytsoner bygges fortsatt ned.

Det er oppsiktsvekkende og foruroligende at Olje- og energidepartementet signaliserer at de vurderer å gå løs på varig vernede vassdrag i en situasjon der allerede store naturverdier står i fare for å forsvinne.

Ei av elvene det har kommet signaler om at kan bli av-vernet er Vefsna vassdraget i Nordland. Elva ble varig vernet i 2009 og er ett av de mest verdifulle vassdragene i landet. Elva har store verneverdier, den er et nasjonalt laksevassdrag og har et stort potensial som turistmål.

Naturlige elver er den beste flomsikring

Skadeflommer i Hordaland og Sogn og Fjordane brukes som brekkstang for å oppheve elvevern. Men realiteten er at betydningen av vernede vassdrag med intakt elvenatur vil være viktigere nå i klimaendringenes tid enn før. Det er nemlig slik at elver med intakt kantvegetasjon, våtmarker og elvesletter demper flomtopper, renser vannet og hindrer erosjon som følge av flom. Å hindre utbygging i og langs elver vil være et viktig tiltak for å hindre store flomskader.

Ny verneplan

Det er i dag et stort press på vassdragsnaturen. Det foreligger hundrevis av planer om nye utbygginger. Mange av disse vil gå hardt utover sårbar natur. Derfor ber Naturvernforbundet om at det settes i gang arbeid med en ny verneplan som vil sikre flere vassdrag vern mot kraftutbygging. Det er særlig vassdrag langs kysten som trenger beskyttelse. Disse er i for liten grad omfattet av de tidligere verneplanene. I tillegg må vernet av elvene forsterkes slik at det ikke bare er et vern mot kraftutbygging, men også mot andre inngrep. Dagens retningslinjer som sier at man skal ta hensyn til vernede vassdrag ved andre utbygginger er ikke beskyttelse god nok.

Med vennlig hilsen

Lars Haltbrekken
leder i Naturvernforbundet